

۱۵ را پیدا و روی خط پیوند به Virtual Titrator کلیک کنید. روی فرمت نشان داده شده کلیک کنید تا Virtual Titrator Java applet and display و two windows را به راه اندازید: Menu Panel and the Virtual Titrator main window. برای شروع، روی Acids روی main window menu bar کلیک و diprotic acid *i*-phthalic و acid Graphs/Alpha منحنی نیتراسیون حاصل را واریسی کنید. سپس روی Graphs/Alpha Plot vs. pH کلیک و نتیجه را مشاهده کنید. روی Graphs/Alpha Plot vs. mL کلیک کنید. فرایند را برای چند اسید تک عاملی و چند عاملی تکرار و نتایج را مشاهده کنید.

۱۵ ط سؤالات و مسائل

- $H_2AsO_4 + NaOH \rightarrow NaH_2AsO_4 + H_2O$ (الف)*
 $H_2P + 2NaOH \rightarrow Na_2P + 2H_2O$ (ب)
 ($H_2P =$ فتالیک اسید)
 $H_2T + 2NaOH \rightarrow Na_2T + 2H_2O$ (ج)*
 ($H_2T =$ تارتریک اسید)
 $NH_2C_6H_4NH_2 + HCl \rightarrow NH_2C_6H_4NH_2Cl$ (د)
 $NH_2C_6H_4NH_2 + 2HCl \rightarrow ClNH_2C_6H_4NH_2Cl$ (ه)*
 $H_2SO_4 + NaOH \rightarrow NaHSO_4 + H_2O$ (و)
 $H_2SO_4 + 2NaOH \rightarrow Na_2SO_4 + 2H_2O$ (ز)*
 pH ۷-۱۵ محلولی را که $0.400 M$ نسبت به هر یک از مواد زیر است محاسبه کنید:
 (الف)* H_2AsO_4
 (ب) $C_6H_4(COOH)_2$
 (ج)* H_2PO_4
 (د) H_2SO_4
 (ه)* H_2S
 (و) $H_2NC_6H_4NH_2$
 pH ۸-۱۵ محلولی را که $0.400 M$ نسبت به هر یک از مواد زیر است محاسبه کنید:
 (الف)* NaH_2AsO_4
 (ب) $NaHC_2O_4$

- ۱-۱۵* چرا نمی توان تمام سه پروتون فسفریک اسید را در محلول آبی تیترا کرد؟
 ۲-۱۵ نشان دهید کدام یک از محلولهای آبی ترکیبات زیر اسیدی، خنثی یا بازی است. درباره جواب خود توضیح دهید.
 (الف)* NH_4OAc
 (ب) KNO_3
 (ج)* KNO_2
 (د) KHC_2O_4
 (ه)* $K_2C_2O_4$
 (و) K_2HAsO_4
 (ز)* KH_2AsO_4
 (ح) K_2AsO_4
 ۳-۱۵ شناساگری پیشنهاد کنید که بتوان آن را برای تشخیص نقطه پایانی تیتراسیون اولین پروتون در H_2PO_4 به کار برد.
 ۴-۱۵* شناساگری پیشنهاد کنید که یک نقطه پایانی برای تیتراسیون اولین دو پروتون در H_2PO_4 در اختیار بگذارد.
 ۵-۱۵ روشی برای تعیین مقادیر H_2PO_4 و NaH_2PO_4 در یک محلول آبی پیشنهاد کنید.
 ۶-۱۵ یک شناساگر مناسب برای تیتراسیون مبتنی بر واکنشهای زیر پیشنهاد کنید؛ در صورت نیاز به غلظت نقطه هم ارزی، $0.5 M$ را به کار برید.

(ه) 0.100M نسبت به $\text{Na}_2\text{C}_2\text{O}_4$ و 0.400M نسبت به NaHC_2O_4 .

$12-15$ pH محلولهای زیر را محاسبه کنید:

(الف) 0.100M نسبت به HCl و 0.200M نسبت به پیکریک اسید

(ب) 0.100M نسبت به HCl و 0.200M نسبت به بنزوئیک اسید.

(ج) 0.100M نسبت به NaOH و 0.100M نسبت به Na_2CO_3 .

(د) 0.100M نسبت به NaOH و 0.100M نسبت به NH_3 $13-15$ pH محلولهای زیر را محاسبه کنید:

(الف) 0.100M نسبت به HClO_2 و 0.300M نسبت به مونوکلرواستیک اسید.

(ب) 0.100M نسبت به HCl و 0.150M نسبت به H_2SO_4 .

(ج) 0.100M نسبت به NaOH و 0.300M نسبت به Na_2S .

(د) 0.100M نسبت به NaOH و 0.300M نسبت به سدیم استات.

$14-15$ * زوج اسید/باز مزدوج اصلی حاوی ترکیبات زیر را شناسایی و نسبت بین آنها را در محلولی که تا $\text{pH} = 6.00$ بافری شده است محاسبه کنید:

(الف) H_2SO_3

(ب) سیتریک اسید.

(ج) مالونیک اسید.

(د) تارتریک اسید.

$15-15$ * زوج اسید/باز مزدوج حاوی ترکیبات زیر را شناسایی و نسبت بین آنها را در محلولی که تا $\text{pH} = 9.00$ بافری شده است محاسبه کنید.

(الف) H_2S

(ب) اتیلن دی آمین دی هیدروکلرید.

(ج) H_2ASO_4

(د) H_2CO_3

$16-15$ * چند گرم از $\text{Na}_2\text{HPO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ باید به 400 mL از 0.200M H_2PO_4 افزوده شود تا بافری با $\text{pH} = 7.30$ به دست آید؟

* (ج) NaH_2PO_4 .

(د) NaHSO_4 .

* (ه) NaHS .

(و) $\text{H}_2\text{NC}_2\text{H}_4\text{NH}_3^+\text{Cl}^-$.

$9-15$ pH محلولی را که 0.400M نسبت به هر یک از مواد زیر است محاسبه کنید:

* (الف) Na_3AsO_4 .

(ب) $\text{Na}_2\text{C}_2\text{O}_4$.

* (ج) Na_2HPO_4 .

(د) Na_2SO_3 .

* (ه) Na_2S .

(و) $\text{C}_2\text{H}_4(\text{NH}_3^+\text{Cl}^-)_2$.

$10-15$ * pH محلولی را که ساخته شده است تا حاوی غلظتهای تجزیه‌ای زیر باشد حساب کنید:

(الف) 0.500M نسبت به H_2PO_4 و 0.200M نسبت به NaH_2PO_4 .

(ب) 0.300M نسبت به NaH_2AsO_4 و 0.500M نسبت به Na_2HAsO_4 .

(ج) 0.600M نسبت به Na_2CO_3 و 0.300M نسبت به NaHCO_3 .

(د) 0.400M نسبت به H_2PO_4 و 0.200M نسبت به Na_2HPO_4 .

(ه) 0.500M نسبت به NaHSO_4 و 0.400M نسبت به Na_2SO_4 .

$11-15$ pH محلول ساخته شده حاوی غلظتهای تجزیه‌ای زیر را محاسبه کنید:

(الف) 0.240M نسبت به H_2PO_4 و 0.480M نسبت به NaH_2PO_4 .

(ب) 0.670M نسبت به Na_2SO_3 و 0.315M نسبت به NaHSO_3 .

(ج) 0.640M نسبت به $\text{HOC}_2\text{H}_4\text{NH}_2$ و 0.750M نسبت به $\text{HOC}_2\text{H}_4\text{NH}_2\text{Cl}$.

(د) 0.24M نسبت به $\text{H}_2\text{C}_2\text{O}_4$ (اکسالیک اسید) و 0.360M نسبت به $\text{Na}_2\text{C}_2\text{O}_4$.

۱۵-۲۴ ترکیب محلولی را که انتظار دارید یک منحنی مشابه یکی از موارد زیر در مسئله ۱۵-۲۳ را به دست دهد شرح دهید:

(الف) منحنی B.

(ب) منحنی A.

(ج) منحنی E.

۱۵-۲۵ به اختصار شرح دهید چرا با منحنی B نمی توان تیتراسیون مخلوطی متشکل از $H_2PO_4^-$ و NaH_2PO_4 را شرح داد.

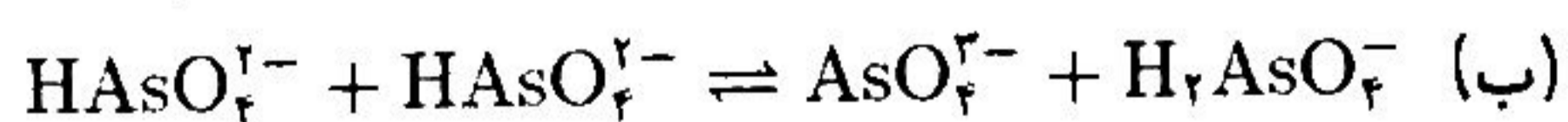
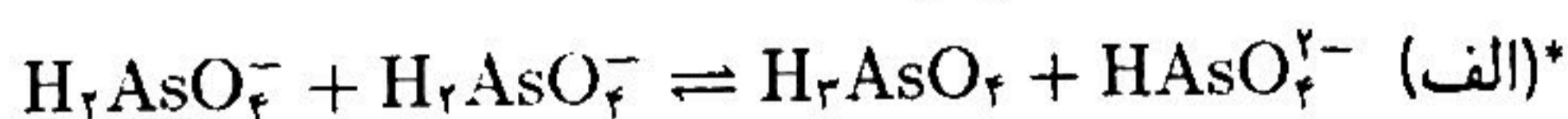
۱۵-۲۶ یک منحنی برای تیتراسیون 50.00 mL از محلول 0.1000 M ترکیب A با محلول 0.2000 M ترکیب B از فهرست زیر رسم کنید. برای هر تیتراسیون، pH را بعد از افزودن 0.00 ، 12.50 ، 20.00 ، 24.00 ، 25.00 ، 26.00 ، 37.50 ، 45.00 ، 49.00 ، 50.00 و 60.00 mL از ترکیب B محاسبه کنید:

B	A	
NaOH	H_2SO_4	(الف)
HCl	اتیلن دیامین	(ب)
NaOH	H_2SO_4	(ج)

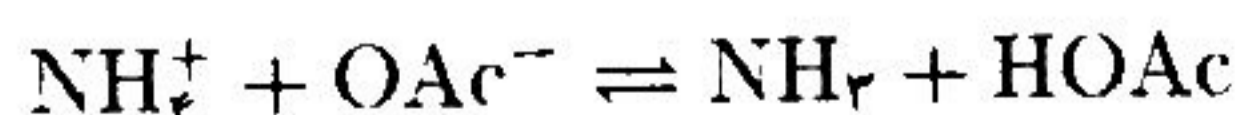
۱۵-۲۷ یک منحنی برای تیتراسیون 50.00 mL محلولی که در آن غلظت تجزیه ای NaOH برابر 0.1000 M و برای هیدرازین برابر 0.0800 M است رسم کنید. pH را بعد از افزودن 0.00 ، 10.00 ، 20.00 ، 24.00 ، 25.00 ، 26.00 ، 35.00 ، 44.00 ، 45.00 و 46.00 mL از 0.2000 M $HClO_4$ محاسبه کنید.

۱۵-۲۸ یک منحنی برای تیتراسیون 50.00 mL از محلولی که در آن غلظت تجزیه ای $HClO_4$ برابر 0.1000 M و غلظت تجزیه ای فرمیک اسید 0.0800 M است رسم کنید. pH را بعد از افزودن 0.00 ، 10.00 ، 20.00 ، 24.00 ، 25.00 ، 26.00 ، 35.00 ، 44.00 ، 45.00 و 46.00 mL از 0.2000 M KOH محاسبه کنید.

۱۵-۲۹ ثابتهای تعادل را برای تعادلهای زیر فرمولبندی کنید و مقادیر عددی برابر ثابتها را ذکر کنید:

۱۵-۳۰ مقادیر عددی برای ثابت تعادل واکنش زیر را محاسبه کنید:

۱۵-۱۷ چند گرم از دی پتاسیم فتالات باید به 750 mL از 0.0500 M فتالیک اسید افزود تا بافری با $pH = 5.75$ به دست آید؟

۱۵-۱۸ pH بافر تشکیل شده توسط مخلوط کردن 50.0 mL از 0.200 M NaH_2PO_4 با هر یک از محلولهای زیر چیست:

(الف) 50.0 mL از 0.120 M HCl؟

(ب) 50.0 mL از 0.120 M NaOH؟

۱۵-۱۹ pH بافر تشکیل شده توسط افزودن 100 mL از 0.150 M پتاسیم هیدروژن فتالات به محلولهای زیر چیست:

(الف) 100 mL از 0.0800 M NaOH؟

(ب) 100 mL از 0.0800 M HCl؟

۱۵-۲۰ چگونه 100 L از بافری با $pH = 9.60$ از 0.200 M Na_2CO_3 و 0.300 M HCl تهیه می کنید؟

۱۵-۲۱ چگونه 100 L بافری با $pH = 7.00$ از 0.200 M $H_2PO_4^-$ و 0.160 M NaOH تهیه می کنید؟

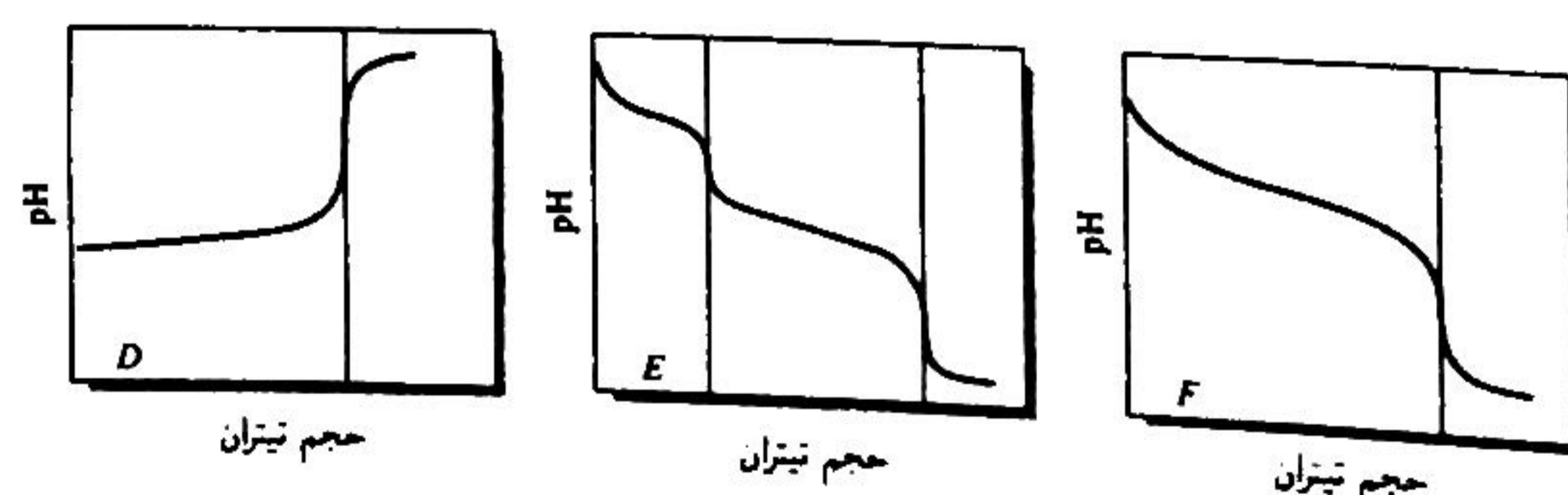
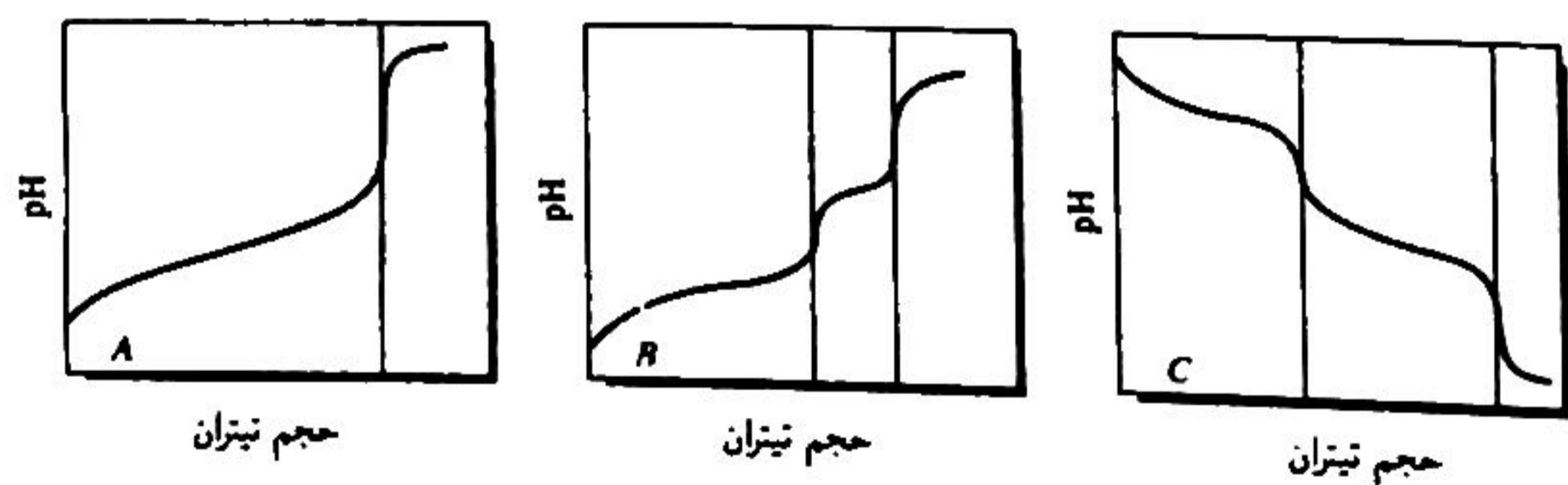
۱۵-۲۲ چگونه 100 L بافری با $pH = 6.00$ از 0.500 M Na_2AsO_4 و 0.400 M HCl تهیه می کنید؟

۱۵-۲۳ با حروف منحنی مورد انتظار در تیتراسیون یک محلول حاوی موارد زیر را مشخص کنید:

(الف) دی سدیم مالئات، Na_2M ، با اسید استاندارد.

(ب) پیروویک اسید، HP، با باز استاندارد.

(ج) سدیم کربنات، Na_2CO_3 با اسید استاندارد.

منحنیهای تیتراسیون برای مسئله ۱۵-۲۳.

۱۵-۳۱ برای مقادیر pH برابر با ۲٫۰۰ و ۶٫۰۰ و ۱۰٫۰۰، مقدار آلفا را برای هر گونه در محلول آبی مواد زیر محاسبه کنید:

* (الف) فتالیک اسید.

(ب) فسفریک اسید.

* (ج) سیتریک اسید.

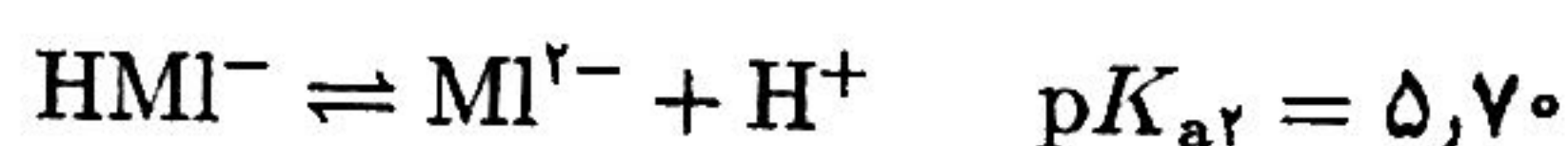
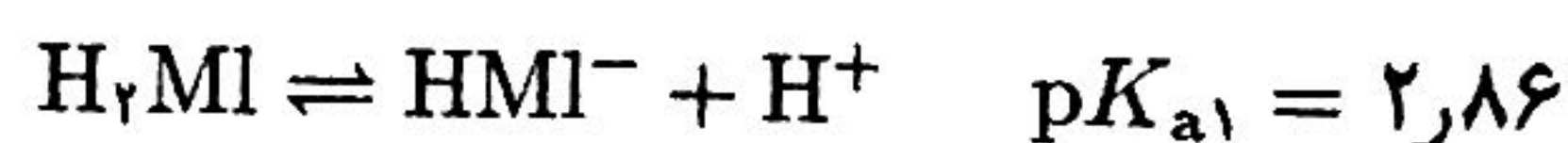
(د) آرسنیک اسید.

(ه) فسفرواسید.

(و) اکسالیک اسید.

۱۵-۳۲ معادلاتی به دست آورید که α_0 ، α_1 ، α_2 و α_3 را برای اسید H_2AsO_4 تعریف کنند.

۱۵-۳۳ مسئله چالشی. مالونیک اسید $HOOC - CH_2 -$ (H₂MI)، اسیدی دوپروتونی است که محتمل واکنشهای تفکیک زیر می شود:

(الف) یک نمودار لگاریتمی غلظت برای کل غلظت مالونیک اسید، $c_T = 0.05 M$ رسم کنید.

(ب) با توجه به نمودار لگاریتمی غلظت، غلظتهای تقریبی تمام گونه‌ها را در مقادیر pH برابر با ۲٫۰۰، ۳٫۶۰، ۴٫۸۰ و ۶٫۱۰ تعیین کنید.

(ج) pH محلول حاوی $0.05 M$ سدیم مالونات، Na_2MI را محاسبه کنید.

(د) pH محلول حاوی $0.05 M$ سدیم هیدروژن مالونات $NaHMI$ را به دست آورید.

(ه) توضیح دهید که چگونه می‌توانید نمودار لگاریتمی غلظت را طوری تعدیل کنید که بتواند pH را به جای غلظت یون هیدروژن، برحسب فعالیت یون هیدروژن a_H^+ نشان دهد ($pH = -\log a_H^+$) به جای $pH = -\log c_H^+$. در بحث خود قاطع باشید و مشکلات ممکن را نشان دهید.

InfoTrac College Edition

برای مطالعه بیشتر، به InfoTrac College Edition، کتابخانه پژوهش در خط خود در <http://infotrac.thomsonlearning.com>

بروید.